

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ ΚΩΣΤΕΑ-ΓΕΙΤΟΝΑ
Γενικό Λύκειο

ΚΕΙΜΕΝΟ V

Μετάφραση

Ο Σίλιος ο Ιταλικός, επικός ποιητής, ήταν ένδοξος άνδρας. Τα δεκαεπτά του βιβλία για το δεύτερο Καρχηδονικό πόλεμο είναι όμορφα. Τα τελευταία χρόνια της ζωής του κατοικούσε στην Καμπανία. Κατείχε πολλούς αγρούς σε εκείνους τους τόπους. Ο Σίλιος είχε τρυφερή ψυχή. Επεδίωκε τη δόξα του Βιργιλίου και περιέβαλλε με αγάπη το πνεύμα του. Αυτόν τιμούσε όπως (τιμά) ένα παιδί τον δάσκαλό του. Το μνημείο του, το οποίο βρισκόταν στη Νεάπολη, είχε ως ναό.

ΠΙΝΑΚΕΣ

A) Αρχικοί χρόνοι

sum-fui-esse (βοηθητικό) = είμαι

teneo-tenui-tentum-tenēre (2) = κρατώ

possideo-possedi-possessum-possidēre (2) = κατέχω

habeo-habui-habitu-m-habēre (2) = έχω

studeo-studui-...-studēre (2) (+δοτική) = επιδιώκω

foveo-fovi-fotum-fovēre (2) : περιβάλλω με αγάπη

honoro (1) = τιμώ

iaceo-iacui-iacitum-iacēre (2) = κείμαι, βρίσκομαι

Β) Ουσιαστικά

Α' κλίση		Β' κλίση			Γ' κλίση		
<u>Αρσενικά</u>	<u>Θηλυκά</u>	<u>Αρσενικά</u>	<u>Θηλυκά</u>	<u>Ουδέτερα</u>	<u>Αρσενικά</u>	<u>Θηλυκά</u>	<u>Ουδέτερα</u>
poeta-ae	vita-ae	Silius-ii/i	-	bellum-i	-	Neapolis-is	-
	Campania-ae	(κλητ εν: Sili)		ingenium-ii/i		(αιτ εν: -im	
	(ΟΧΙ	vir-viri		monumentum-i		αφ εν: -i)	
	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ)	liber-libri		templum-i			
	gloria-ae	annus-i					
		locus-i					
		(loci: χωρία					
		βιβλίου					
		loca: τόποι)					
		ager-agri					
		animus-i					
		Vergilius-ii/i					
		(κλητ εν:					
		Vergili)					
		puer-pueri					
		magister-stri					

Δ' κλίση		Ε' κλίση	
<u>Αρσενικά</u>	<u>Θηλυκά</u>	<u>Αρσενικά</u>	<u>Θηλυκά</u>
-	-	-	-

Γ) Επίθετα

Β' κλιτα	Γ' κλιτα
Italicus-a-um (ΟΧΙ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ)	ultra (επίρρημα – ΘΕΤΙΚΟΣ)
epicus-a-um (ΟΧΙ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ)	ulterior-ior-ius (ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ)
clarus-a-um (ΘΕΤΙΚΟΣ)	ultimus-a-um (ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ)
clarior-ior-ius (ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ)	
clarissimus-a-um (ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ)	
Punicus-a-um (ΟΧΙ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ)	
secundus-a-um (ΟΧΙ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ)	
pulcher-pulchra-pulchrum (ΘΕΤΙΚΟΣ)	
pulchrior-ior-ius (ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ)	
pulcherrimus-a-um (ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ)	
multi-ae-a (ΘΕΤΙΚΟΣ)	
plures-es-a (ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ)	
(γεν πληθυντικού: -ium)	
plurimi-ae-a (ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ)	
tener-tenera-tenerum (ΘΕΤΙΚΟΣ)	
tenerior-ior-ius (ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ)	
tenerrimus-a-um (ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ)	

Δ) Αντωνυμίες

is-ea-id = οριστική αντωνυμία

suis-a-um = κτητική αντωνυμία, γ' πρόσωπο, 1 κτήτορας

se = προσωπική αντωνυμία, γ' πρόσωπο

ille-illa-illud = δεικτική αντωνυμία

qui-quaе-quod = αναφορική αντωνυμία

Γραμματική αναγνώριση λέξεων

Silius	: ουσιαστικό, κύριο όνομα, γένος αρσενικό, αριθμός ενικός, πτώση ονομαστική, του ουσιαστικού Silius-ii/i (αρσ-B') = ο Σίλιος (κλητ. εν: Sili)
Italicus	: επίθετο, θετικός βαθμός, γένος αρσενικό, αριθμός ενικός, πτώση ονομαστική, του επιθέτου Italicus-a-um (επιθ-B') = Ιταλικός (ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ)
poeta	: ουσιαστικό, γένος αρσενικό, αριθμός ενικός, πτώση ονομαστική, του ουσιαστικού poeta-ae (αρσ-B') = ο ποιητής
epicus	: επίθετο, θετικός βαθμός, γένος αρσενικό, αριθμός ενικός, πτώση ονομαστική, του επιθέτου epicus-a-um (επιθ-B') = επικός (ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ)
vir	: ουσιαστικό, γένος αρσενικό, αριθμός ενικός, πτώση ονομαστική, του ουσιαστικού vir-vir (αρσ-B' , <u>το μοναδικό σε -ir ουσιαστικό της B' κλίσης</u>) = άνδρας
clarus	: επίθετο, θετικός βαθμός, γένος αρσενικό, αριθμός ενικός, πτώση ονομαστική, του επιθέτου clarus-a-um (επιθ-B') = ένδοξος (clarior-ior-ius / clarissimus-a-um)
erat	: γ'ενικό, οριστική, παρατατικός, του ρήματος sum-fui-esse (βοηθητικό) = είμαι
septedecim	: απόλυτο αριθμητικό / δεκαεπτά
libri	: ουσιαστικό, γένος αρσενικό, αριθμός πληθυντικός, πτώση ονομαστική, του ουσιαστικού liber-libri (αρσ-B') = βιβλίο
eius	: οριστική αντωνυμία, γένος αρσενικό, αριθμός ενικός, πτώση γενική, της οριστικής αντωνυμίας is-ea-id = αυτός-ή-ό
de	: πρόθεση + αφαιρετική / αναφορά / για
bello	: ουσιαστικό, γένος ουδέτερο, αριθμός ενικός, πτώση αφαιρετική, του ουσιαστικού bellum-i (ουδ-B') = πόλεμος
Punico	: επίθετο, θετικός βαθμός, γένος ουδέτερο, αριθμός ενικός, πτώση

	αφαιρετική, του επιθέτου <i>Punicus-a-um</i> (επιθ-B') = Καρχηδονιακός (ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ)
secundo	: αριθμητικό επίθετο, γένος ουδέτερο, αριθμός ενικός, πτώση αφαιρετική, του επιθέτου <i>secundus-a-um</i> (επιθ-B') = δεύτερος (ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΠΑΡΑΘΕΤΙΚΑ)
pulchri	: επίθετο, θετικός βαθμός, γένος αρσενικό, αριθμός πληθυντικός, πτώση ονομαστική, του επιθέτου <i>pulcher-pulchra-pulchrum</i> (επιθ-B') = όμορφος (<i>pulchrior-ior-ius / pulcherrimus-a-um</i>)
sunt	: γ' πληθυντικό, οριστική, ενεστώτας, του ρήματος <i>sum-fui-esse</i> (βοηθητικό) = είμαι
ultimus	: επίθετο, ελλειπτικό, υπερθετικός βαθμός, γένος ουδέτερο, αριθμός πληθυντικός, πτώση αφαιρετική [Οι βαθμοί του επιθέτου: <i>ultra</i> (επίρρημα) / <i>ulterior-ior-ius / ultimus-a-um</i>]
annis	: ουσιαστικό, γένος αρσενικό, αριθμός πληθυντικός, πτώση αφαιρετική, του ουσιαστικού <i>annus-i</i> (αρσ-B') = χρόνος
vitae	: ουσιαστικό, γένος θηλυκό, αριθμός ενικός, πτώση γενική, του ουσιαστικού <i>vita-ae</i> (θηλ-A') = ζωή
suae	: κτητική αντωνυμία, γ' πρόσωπο, 1 κτήτορας, γένος θηλυκό, αριθμός ενικός, πτώση γενική, της κτητικής αντωνυμίας <i>suus-a-um</i> = δικός του, -ή του, ό του (κτητική αντωνυμία, γ' πρόσωπο, πολλοί κτήτορες : <i>suus-a-um</i>)
in	: πρόθεση + αφαιρετική = στάση σε τόπο / σε
Campania	: ουσιαστικό, κύριο όνομα, γένος θηλυκό, αριθμός ενικός, πτώση αφαιρετική, του ουσιαστικού <i>Campania-ae</i> (θηλ-A') = η Καμπάνια
se	: προσωπική αντωνυμία, γ' πρόσωπο, αριθμός ενικός, πτώση αιτιατική. Τα 3 πρόσωπα της αντωνυμίας <i>ego/tu/(hic, is, ille)</i>
tenebat	: γ' ενικό, οριστική, παρατατικός, του ρήματος <i>teneo-tenui-tentum-tenēre</i> (2) = κρατώ
(me teneo	: κατοικώ)
multos	: επίθετο, θετικός βαθμός, γένος αρσενικό, αριθμός πληθυντικός,

πτώσει αιτιατική, του επιθέτου multi-ae-a (επιθ-B') = πολλοί (plures-es-a ⇒ γεν πληθυντικού -ium / plurimi-ae-a)

- in** : πρόθεση + αφαιρετική = στάση σε τόπο / σε
- illis** : δεικτική αντωνυμία, γένος ουδέτερο, αριθμός πληθυντικός, πτώση αφαιρετική, της δεικτικής αντωνυμίας ille-illo-illud = εκείνος-η-ο
- locis** : ουσιαστικό, γένος ουδέτερο, αριθμός πληθυντικός, πτώση αφαιρετική. Το ουσιαστικό στον ενικό είναι locus-i = τόπος. Έχει δύο πληθυντικούς
- α) loci-orum (αρσενικό) = χωρία βιβλίου
- β) loca-orum (ουδέτερο) = τόποι . Αυτός ο τύπος χρησιμοποιείται στο κείμενο
- possidebat** : γ'ενικό, οριστική, παρατατικός, του ρήματος possideo-possedi-possessum-possidēre (2) = κατέχω
- Silius** : ουσιαστικό, κύριο όνομα, γένος αρσενικό, αριθμός ενικός, πτώση ονομαστική, του ουσιαστικού Silius-ii/i (αρσ-B') = ο Σίλιος (κλητ ενικού : Sili)
- animum** : ουσιαστικό, γένος αρσενικό, αριθμός ενικός, πτώση αιτιατική, του ουσιαστικού animus-i (αρσ-B') = η ψυχή
- tenerum** : επίθετο, θετικός βαθμός, γένος αρσενικό, αριθμός ενικός, πτώση αιτιατική, του επιθέτου tener-tenera-tenerum (επιθ-B') = ευαίσθητος, τρυφερός (tenerior-ior-ius / tenerrimus-a-um)
- habebat** : γ'ενικό, οριστική, παρατατικός, του ρήματος habeo-habui-habitu-m-habēre (2) = έχω
- gloriae** : ουσιαστικό, γένος θηλυκό, αριθμός ενικός, πτώση δοτική, του ουσιαστικού Gloria-ae (θηλ-A') = η δόξα
- Vergili** : ουσιαστικό, κύριο όνομα, γένος αρσενικό, αριθμός ενικός, πτώση γενική, του ουσιαστικού Vergilius-ii/i (αρσ-B') = Βιργίλιος (κλητ εν: Vergili)
- studebat** : γ'ενικό, οριστική, παρατατικός, του ρήματος studeo-studui...studēre (2) (+δοτική) = επιδιώκω
- ingeniumque** i) ingenium : ουσιαστικό, γένος ουδέτερο, αριθμός ενικός,

πτώσει αιτιατική, του ουσιαστικού ingenium-ii/i (ουδ-B') =
πνεύμα

ii)–que : σύνδεσμος παρατακτικός – συμπλεκτικός / και (A.E.:
«ΤΕ»)

eius : οριστική αντωνυμία, γένος αρσενικό, αριθμός ενικός, πτώση
γενική, της οριστικής αντωνυμίας is-ea-id = αυτός-ή-ό

fovebat : γ' ενικό, οριστική, παρατακτικός του ρήματος foveo-fovi-fotum-
fonēre (2) : περιβάλλω με αγάπη

eum : οριστική αντωνυμία, γένος αρσενικό, αριθμός ενικός, πτώση
αιτιατική, της οριστικής αντωνυμίας is-ea-id = αυτός-ή-ό

ut : παραβολικός – υποτακτικός σύνδεσμος / όπως

puer : ουσιαστικό, γένος αρσενικό, αριθμός ενικός, πτώση ονομαστική,
του ουσιαστικού puer-i (αρσ-B') = παιδί

magistrum : ουσιαστικό, γένος αρσενικό, αριθμός ενικός, πτώση αιτιατική του
ουσιαστικού magister-stri (αρσ-B') = δάσκαλος

honorabat : γ' ενικό, οριστική, παρατακτικός, του ρήματος honoro-honoravi-
honoratum-honorāre (1) = τιμώ

monumentum : ουσιαστικό, γένος ουδέτερο, αριθμός ενικός, πτώση αιτιατική, του
ουσιαστικού monumentum-i (ουδ-B') = μνημείο

eius : οριστική αντωνυμία, γένος αρσενικό, αριθμός ενικός, πτώση
γενική, της οριστικής αντωνυμίας is-ea-id = αυτός-ή-ό

quod : αναφορική αντωνυμία, γένος αρσενικό, αριθμός ενικός, πτώση
ονομαστική, της αναφορικής αντωνυμίας qui-quaе-quod = ο
οποίος, η οποία, το οποίο

Neapoli : ουσιαστικό, κύριο όνομα, γένος θηλυκό, αριθμός ενικός, πτώση
αφαιρετική, του ουσιαστικού Neapolis-is (θηλ-Γ') = η Νεάπολη
(αιτιατική ενικού –im/ αφαιρετική ενικού –i)

iacebat : γ' ενικό, οριστική, παρατακτικός, του ρήματος iaceo-iacui-iacitum-
iacēre (2) = κείμαι, βρίσκομαι

pro : πρόθεση + αφαιρετική : παρομοίωση / σαν

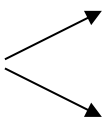
templo : ουσιαστικό, γένος ουδέτερο, αριθμός ενικός, πτώση αφαιρετική, του ουσιαστικού templum-i (ουδ-B') = ναός

habebat : γ'ενικό, οριστική, παρατατικός, του ρήματος habeo-habui-habitu-m-habēre (2) = έχω

Πλήρης συντακτική αναγνώριση δευτερευουσών προτάσεων

1. **"*ut puer magistrum (honorat)*"** : Δευτερεύουσα επιρρηματική απλή παραβολική πρόταση. Εισάγεται με τον παραβολικό σύνδεσμο "ut" (στην κύρια πρόταση ενοείται το "sic"). Εκφέρεται με οριστική (honorat), γιατί η σύγκριση αφορά 2 πράξεις / καταστάσεις που είναι / θεωρούνται αντικειμενική πραγματικότητα. Δηλώνει παραβολή τρόπου και χρησιμεύει ως β' όρος σύγκρισης (α' όρος σύγκρισης: η κύρια πρόταση).
2. **"*quod Neapoli iacebat*"** : Δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία "quod". Εκφέρεται με οριστική ("iacebat") γιατί δηλώνει πραγματικό γεγονός. Αναφέρεται στο "monumentum" της κύριας πρότασης.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. (ultra) / ulterior-ior-ius / ultimus-a-um
2. multi-ae-a / plures-es-a (γεν πληθ: ium) / plurimi-ae-a
3. locus-i = τόπος ⇔ πληθ
 - loci-orum : χωρία βιβλίου
 - loca : τόποι
4. Το "in" στον εμπρόθετο "in locis" περιπτεύει τυπικά, αφού η στάση σε τόπο με το ουσιαστικό "locus" δηλώνεται απρόθετα
5. tener̄ – tener̄a - tenerum
6. pro + αφαιρετική : παρομοίωση pro templo
7. vir – viri ⇔ το μοναδικό σε -ir ουσιαστικό της Β' κλίσης
8. multi-ae-a / plures-es-a / plurimi-ae-a
(γεν πληθ: -ium)